

ԷԼԵՆ ՇԱՐՈՅԱՆ

*Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական
համալսարան, հայցորդ*

ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՀԱՆՁՆԱԽՄԲԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐԸ ԲԵՅՐՈՒԹԻ «ԱԶԴԱԿ» ՕՐԱԹԵՐԹՈՒՄ

Սփյուռքում գործում են Հայ Դատ հանձնախմբի մի քանի տասնյակ կառույցներ, որոնցից իր ակտիվությամբ և ազդեցությամբ առանձնանում է Հայ դատի Ամերիկայի հանձնախումբը: Վերջինիս գործունեության հիմնական ուղղություններից մեկը Արցախյան հակամարտության կարգավորմանը նպաստելն է:

Սույն թեման արդիական է, քանի որ հատկապես վերջին տարիներին տեղի ունեցած իրադարձությունները ցույց տվեցին, որ հայկական լրբիզմը և աշխարհում հայության ներկայացուցչությունը նոր մակարդակի բարձրացնելու կարիք է զգացվում:

Ուսումնասիրության նպատակն է ուշադրություն հրավիրել Սփյուռքում գործող հայկական խոշոր լրբիստական կազմակերպություններից մեկի՝ Հայ Դատի հանձնախմբի գործունեությանը, ուսումնասիրել հանձնախմբի կատարած աշխատանքների լուսաբանման պարբերականությունը սփյուռքահայ՝ մասնավորապես Մերձավոր Արևելքում լույս տեսնող հայկական մամուլի էջերում:

Մերձավոր Արևելքի երկրներում լույս տեսնող պարբերականները թեև բազմաթիվ են, բայց ոչ բոլորն են անդրադարձել

Հայ Դատի հանձնախմբի գործունեությանը այս կամ այն երկրում: Այս առումով կարևորվում է Լիբանանի մայրաքաղաք Բեյրութում լույս տեսնող ՀՅԴ «Ազդակ» օրաթերթը, որն ակտիվորեն լուսաբանում է տարբեր երկրներում գործող Հայ Դատի հանձնախմբերի իրականացրած գործունեությունը:

Թեմայի նորույթը կայանում է նրանում, որ մինչ օրս հայ պատմագրությունում չի ուսումնասիրվել Հայ Դատի հանձնախմբի գործունեության արձագանքները Մերձավոր Արևելքի հայաշատ երկրներում լույս տեսնող հայ պարբերականներում: Աշխատանքը շարադրելիս կիրառվել են պատմական, փաստագրական և պատմահամեմատական մեթոդները:

«Ազդակ» օրաթերթը լույս է տեսնում 1927 թվականից Լիբանանի մայրաքաղաք Բեյրութում: Սկզբնական շրջանում թերթը լույս էր տեսնում 4 էջով և համառոտ ներկայացնում էր քաղաքական լուրեր, պարբերաբար անդրադառնում էր հատկապես տեղական իրադարձություններին, իսկ ժամանակ առ ժամանակ նաև Հայաստանում տեղի ունեցող գործընթացներին: Տարիների ընթացքում թերթը ընդլայնեց իր հոդվածաշարերը և սկսեց լույս տեսնել 10 էջով, որի հիմնական հրապարակումները դարձան քաղաքական, գրական, մշակութային և սպորտային իրադարձությունները: 1965 թ. հունիսից «Ազդակ» օրաթերթը հանդիսանում է ՀՅԴ Լիբանանի շրջանի պաշտոնաթերթը: Թերթը բովանդակալից տեղեկություն է տրամադրում թե՛ ՀՅԴ-ի, թե՛ այլ կուսակցությունների գործունեության վերաբերյալ: Այս համատեքստում անհրաժեշտ է ընդգծել, որ թերթը դավանում է ազգային գաղափարախոսություն և նվիրական պայքար մղում Հայ Դատի և հայոց պահանջատիրության դիրքերից: Թերթի մեթոդաբանական հրապարակումները հիմնականում վերաբերում են Հայաստանի Հանրապետությանը, Արցախին, Սփյուռքին, Լիբանանի

հայ համայնքին և ՀՅԴ գործունեությանը: «Ազդակը» ամեն տարի հրատարակում է նաև իր տարեկան ամփոփիչ համարը, որում անդրադառնում է տարվա ընթացքում տեղի ունեցած կարևորագույն իրադարձություններին, միջազգային անցուդարձին, հրատարակում վերլուծական հոդվածներ: Օրաթերթն ակտիվորեն լուսաբանում է Հայ Դատի հանձնախմբի գործունեությունը՝ յուրաքանչյուր համարում առանձին էջ հատկացնելով:

Խորհրդային Միության անկումից և Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակումից հետո ամերիկահայ լրբիստական մի շարք ընկերություններ սկսեցին նպատակային գործունեություն ծավալել ոչ միայն Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և դատապարտման, այլև Արցախյան հարցի կարգավորման ուղղությամբ: Չնայած այն հանգամանքին, որ ԱՄՆ-ում գործում են շուրջ մեկ տասնյակ հայկական լրբիստական կազմակերպություններ, այնուամենայնիվ, իր դերով և ազդեցությամբ առանձնանում է Ամերիկայի Հայ ազգային կոմիտեն կամ Ամերիկայի Հայ դատի հանձնախումբը: Այս հանձնախումբը հիմնադրվել է 1918 թ. Ուոթերթաունում¹: Այն ԱՄՆ-ում գործող հայկական խոշոր և ազդեցիկ լրբիստական կազմակերպություններից է և իրականացնում է համայն հայության շահերի պաշտպանության քաղաքականություն տարբեր ոլորտներում: Գործելով Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների ողջ տարածքում՝ Հայ դատի հանձնախումբն ակտիվորեն առաջ է մղում ԱՄՆ-ի հայ համայնքի շահերը:

Ներկայումս Ամերիկայի Հայ դատի հանձնախմբի գործունեության մեջ առանձնացվում են չորս հիմնական ուղղություններ, որոնցից մեկն առնչվում է Արցախյան հակամարտության

¹ Տե՛ս Հայ Սփյուռք, հանրագիտարան, Երևան, 2003, էջ 59:

կարգավորմանը:

Արցախյան հիմնահարց ասելով մենք պետք է նկատի ունենանք ոչ միայն Արցախի անկախության ճանաչման գործընթացը, այլ նաև արցախա-ադրբեջանական շփման գծում հրադարի ռեժիմի ամրապնդումը, սոցիալական ծրագրերի իրականացումը, և իհարկե, ԱՄՆ-ի կողմից Ադրբեջանին տրվող ռազմական օգնության սահմանափակումը:

1994 թ. զինադադարը միայն ժամանակավորապես մարեց Ադրբեջանում տիրող հակահայկական տրամադրությունները: Վերջին տասնամյակում հայ-ադրբեջանական և արցախա-ադրբեջանական շփման գծում լարվածությունը չի դադարում: Հայ դատի հանձնախումբը որպես Արցախյան հիմնահարցի լուծումը կարևորող կառույց, ակտիվ ջանքեր է գործադրում Արցախյան հիմնահարցի կարգավորմանը հասնելու ուղղությամբ:

«Ազդակ» օրաթերթը անդրադառնալով Արցախյան հիմնախնդրին՝ ընդգծում է, որ Հայ Դատի պայքարը Արցախյան շարժման մեկնարկից և Արցախյան առաջին պատերազմում հայ ժողովրդի տարած հաղթանակի շնորհիվ թևակոխել է նոր փուլ: Այժմ Հայ Դատ ասելով, պետք է հասկանալ ոչ միայն Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և հատուցման գործընթացը, այլ նաև Արցախի Հանրապետության միջազգային ճանաչման գործընթացը, քանի որ «Լարաբաղեան շարժումը մեկ անբաժանելի մասն է Հայ Դատի ընդհանուր պայքարին»: Արցախյան շարժման 10-ամյակին նվիրված 1998 թվականի տարեկան համարում թերթը ընդգծում է Հայրենիք-Սփյուռք միասնականության անհրաժեշտությունը, քանզի «չկայ հայրենի Հայ Դատի պայքար, Սփյուռքի Հայ Դատի պայքար», կա մեկ ամբողջական գաղա-

փարախոսություն, որի հիմքում ընկած է միասնականությունը²:

ԱՄՆ Հայ դատի հանձնախումբը մշտապես հետևում է Հայաստանում և Արցախում ընթացող գործընթացներին՝ հատկապես շփման գծում տիրող իրավիճակին: Հանձնախումբը բազմիցս հանդես է եկել հայտարարություններով և կոչերով, որոնք ուղղված են եղել ոչ միայն ԱՄՆ կառավարող շրջանակներին, այլ նաև Ադրբեջանին:

2004 թվականի փետրվարին ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը կոնգրեսականների հաստատմանը ներկայացրեց 2005 թվականի բյուջեի նախագիծը, որն «Ազդակ»-ի կարծիքով անհավասարություն կստեղծեր Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև: Բանն այն է, որ, նախագծի համաձայն, էականորեն կրճատվում էր ԱՄՆ կողմից Հայաստանին տրվող տնտեսական աջակցությունը, մինչդեռ Ադրբեջանին հատկացվող գումարը մնում էր անփոփոխ: Նախագծի վերաբերյալ իր դժգոհությունն է հայտնում նաև Ամերիկայի Հայ Դատի հանձնախումբը՝ շեշտելով, որ ԱՄՆ-ի նման մոտեցումը խախտում է երկու երկրներին տրվելիք օժանդակությունը հավասար պահելու շուրջ նախապես ընդունված որոշումը: Հանձնախումբը իր մտահոգությունն է հայտնում, որ Միացյալ Նահանգների նման որոշումը կարող է ազդել նաև ռազմական հավասարակշռության վրա՝ ի նպաստ Ադրբեջանի³:

Արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման ուղղությամբ Ամերիկայի Հայ Դատի հանձնախմբի գործունեությունը շարունակում է մնալ «Ազդակ» օրաթերթի ուշադրության կենտրոնում: Հերթական անգամ թերթը հանձնախմբի գործունեությանն անդրադարձավ 2005 թվականի հունվարի համարում՝ հրապա-

² Տե՛ս «Ազդակ», 20 փետրվարի, 1998, էջ 8-9:

³ Տե՛ս «Ազդակ», 6 փետրվարի, 2004, № 272, էջ 6:

րակելով հանձնախմբի կոշտ արձագանքը ԱՄՆ-ի արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Էլիզաբեթ Ջոնսի այն հայտարարությանը, թե Արցախի ղեկավարները քրեական անջատողականներ են և նրանց չպետք է պաշտոններ տալ: Է. Ջոնսը՝ հավաստելով, թե արտահայտում է նաև նախագահ Բուշի տեսակետը նշում է, որ նույնիսկ Ռուսաստանի Դաշնության շահերից է բխում, որ Մերձդնեստրը, Աբխազիան, Հարավային Օսեթիան և Լեռնային Ղարաբաղը լինեն կայուն, «վարչական ապականումեզերծ» և այնտեղ իշխող քրեական անջատողականները հեռացվեն իշխանությունից: Արձագանքելով այս հայտարարությանը՝ Ամերիկայի Հայ Դատի հանձնախմբի ատենապետ Քեն Խաչիկյանը նշեց, որ Ջոնսի արտահայտած մտքերը լուրջ հարված են հասցնում Արցախյան հարցի խաղաղ կարգավորմանն ուղղված աշխատանքներին, Արցախում ապրող հայության իրավունքներին՝ ժողովրդավարական ընտրություններում իրենց կամքն արտահայտելու տեսանկյունից: Այս ամենին զուգահեռ՝ նմանօրինակ հայտարարությունները զարկ են տալիս Արցախի նկատմամբ Ադրբեյջանի ռազմատենչ հայտարարությունների և գործողությունների ընդլայնմանը⁴:

Անդրադառնալով Հայ Դատի ռազմավարության փոփոխությանը՝ թերթն ընդգծում է, որ Հայ Դատի առջև դրված է հասնել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային ճանաչմանը: Թերթը հետաքրքրական է համարում այն հանգամանքը, որ առաջին պետությունը, որ պատրաստվում է քննարկման դնել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ճանաչման հարցը Ուրուգվայն է, որը հանդիսանում է Հայոց ցեղասպանությունը պաշտոնապես ճանաչած առաջին պետությունը: Արցախի

⁴ Տե՛ս «Ազդակ», 22 հունվարի, 2005, № 263, էջ 1, 10:

Հանրապետության ճանաչման թեմայով հայտարարություն էր արել նաև Սլովակիայի կառավարության ներկայացուցիչը, ով այցելել էր Ստեփանակերտ և արձանագրել, որ ԼՂՀ-ն անկախ հանրապետություն է և չի կարող լինել Ադրբեջանի կազմում: Նրա կարծիքով՝ բանակցային գործընթացը վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ անվտանգության գոտի ձևավորած շրջաններին, մինչդեռ Ադրբեջանը տարբերակներ է փնտրում ամբողջ Արցախին տիրելու համար⁵:

2016 թվականի ԱՄՆ պետքույզի հաստատմանն ընդառաջ Ամերիկայի Հայ Դատի հանձնախումբը պաշտոնական գրությամբ դիմում է ամերիկյան Սենատին՝ պահանջելով առնվազն 5 միլիոն դոլար հատկացնել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության զարգացման, և շուրջ 40 միլիոն դոլարի տնտեսական աջակցություն տրամադրել Հայաստանի Հանրապետությանը: «Ազդակ»-ը ընթերցողի ուշադրությանն է արժանացնում այն հանգամանքը, որ նախագահ Բարաք Օբամայի ներկայացրած նախագծի համաձայն ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի տրվող օգնությունը կազմելու էր 18 միլիոն դոլար, որը Կոնգրեսի կողմից ընդունվելու դեպքում կլինի անկախությունից ի վեր Հայաստանին տրամադրված ամենից ցածր օգնությունը⁶:

Ակտիվորեն լուսաբանելով Ամերիկայի Հայ դատի հանձնախմբի գործունեությունը՝ թերթը անդրադառնում է ևս մեկ կարևոր իրադարձության: «Ազդակ»-ը հայտնում է, որ հանձնախմբի նախաձեռնությամբ մայրաքաղաք Վաշինգտոնում կազմակերպվելու է երկօրյա խորհրդատվություն՝ Արցախի անկախության թեմայով: Թերթը արձանագրում էր, որ հանձնախմբի

⁵ «Ազդակ», ապրիլի, 2012, № 24, էջ 1-2:

⁶ «Ազդակ», 13 հունիսի, 2015, № 79, էջ 1:

կողմից խորհրդատվության թեմայի ընտրությունը ամենևին էլ պատահական չէ, քանի որ ադրբեջանական իշխանությունների կողմից «ատելութեան սերմանումն ու պատերազմի հրահրումը առաւել քան արդիական կը դարձնեն» խաղաղությանն ուղղված քայլերի ձեռնարկում՝ ընդդէմ ադրբեջանական սպառնալիքների և բռնատիրական գործողությունների: Ըստ թերթի տրամադրած տեղեկատվության՝ խորհրդատվությունները տեղի էին ունենալու 2015 թ. դեկտեմբերի 8-9-ը և լինելու էին բաց և անվճար բոլոր ցանկացողների համար⁷:

Ադրբեջանական հերթական ագրեսիան Արցախի նկատմամբ տեղի ունեցավ 2016 թվականի ապրիլի 1-ի, լույս 2-ի գիշերը, երբ ադրբեջանական կողմը, կոպտորեն խախտելով 1994 թվականի մայիսի 12-ին կնքված զինադադարի դրույթները, լայնածավալ հարձակում սկսեց արցախա-ադրբեջանական շփման գոտու ողջ երկայնքով: Ապրիլի 2-5-ը ընթացած մարտերի արդյունքում հայկական կողմը կրեց մարդկային և նյութական կորուստներ:

Ապրիլյան պատերազմի վերաբերյալ հայտարարություն տարածեց Ամերիկայի Հայ Դատի հանձնախումբը: Ապրիլի 6-ին հայտարարությամբ հանդես եկավ նաև հանձնախմբի գործադիր տնօրեն Արամ Համբարյանը: Նա իր խոսքում հորդորում էր ԱՄՆ-ի նախագահ Բարաք Օբամայի վարչակազմին վերջ դնել Իլիամ Ալիևի կողմից սանձազերծած հարձակումներին Արցախում, որը վատթարագույնն էր 1994 թվականի զինադադարից հետո: Հայտարարության մեջ ուշադրություն էր դարձվում այն հանգամանքին, որ Վաշինգտոնում ԱՄՆ-ի ղեկավարության կողմից ջերմ ընդունելության արժանանալուց հետո, Իլիամ

⁷ «Ազդակ», 13 նոյեմբերի, 2015, № 205, էջ 1, 3:

Ալիևը սանձագերծել է լայնամասշտաբ հարձակումներ: Ա. Համբարյանը նաև շեշտում էր այն փաստը, որ ո՛չ ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ջո Բայդենը, ո՛չ էլ ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ջոն Քերրին Ալիևի հետ ունեցած հանդիպումների ժամանակ որևէ կերպ նրան չեն հորդորել գնալ իրադրության լարվածությունը թոթափելուն ուղղված քայլերի⁸:

Ապրիլյան պատերազմի ընթացքում ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ջոն Քերրիի լռությունը ևս չվրիպեց հանձնախմբի ուշադրությունից: «Ազդակ»-ի լրատվությամբ՝ Հայ Դատի հանձնախմբի անդամները՝ արտահայտելով իրենց դժգոհությունը Ջ. Քերրիի դիրքորոշման նկատմամբ, պահանջում էին, որ «Լիհի օրենք»-ի հիման վրա սկսվի հետաքննություն ադրբեջանական ուժերի կողմից հայ քաղաքացիական և զինվորական անձանց դեմ գործադրած բարբարոսությունների կապակցությամբ և կասեցվի Ադրբեջանին տրամադրվող ռազմական օժանդակությունը: «Լիհի օրենք» ընդունվել է 1997 թվականին և նախատեսում է Միացյալ Նահանգների կողմից այն երկրների սպառազինության գնումների կամ զինված ուժերի պատրաստման ֆինանսավորման արգելք, որոնք կասկածվում են մարդու իրավունքները խախտելու կամ պատերազմական հանցագործությունների համար⁹:

Ապրիլյան քառօրյա պատերազմից հետո Արցախյան հարցի կարգավորումը և, հատկապես՝ Արցախի անկախության միջազգային ճանաչման հարցը, դարձան հայկական լրբիստական կազմակերպությունների, այդ թվում՝ ԱՄՆ-ի հայ դատի հանձնախմբի գլխավոր խնդիրներից մեկը:

⁸ «Ազդակ», 4 ապրիլի, 2016, № 25, էջ 8:

⁹ «Ազդակ», 15 ապրիլի, 2016, № 34, էջ 10:

Ադրբեջանական հերթական ագրեսիան, որը իրականացվեց 2016 թվականի դեկտեմբերին հայ-ադրբեջանական սահմանին, կրկին ստիպում է Հայ Դատի հանձնախմբին մեծ տերությունների ուշադրությունը հրավիրել այս խնդրին: 2016 թ. դեկտեմբերի վերջին գրանցվեց, ադրբեջանական զորքերի կողմից հրադադարի հերթական խախտումը այս անգամ հայ-ադրբեջանական սահմանին: Ադրբեջանական զորքերը հարձակմանը ենթարկվեց Տավուշի մարզի Չինարի գյուղից հարավ ընկած տարածքը: Մարտերի արդյունքում հայկական կողմը տվեց 3 զոհ: Այս դեպքերից հետո, Հայ Դատի ամերիկյան հանձնախումբը ձեռնամուխ եղավ համացանցային արշավի կազմակերպմանը՝ Կոնգրեսում, Սպիտակ տանը և ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ղեկավարության մոտ դատապարտելու ադրբեջանական ագրեսիան:

2017 թվականի ողջ ընթացքում շփման գծում լարվածությունը շարունակվեց: Ադրբեջանական կողմը շարունակում էր լարվածություն առաջացնել շփման գծի ողջ երկայնքով: Այս ժամանակահատվածում մտահոգիչ հայտարարությամբ հանդես եկավ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահ Ռիչարդ Հոկլանտը: Վերջինս Արցախյան հիմնախնդրի խաղաղ լուծման վեց կետերով Հայաստանի Հանրապետությունը կոչ էր անում Ադրբեջանին «վերադարձնել» Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ «գրավված տարածքները»: Հանձնախումբը, կոշտ արձագանքելով այս հայտարարությանը, նշում էր, որ, նման տեսակետ առաջ քաշելով, վարչակազմը ներկայացնում է Արցախի ոչնչացման «անխոհեմ բաղադրատոմս»: Նմանօրինակ հայտարարությունը խրախուսում է օր օրի ավելի ագրեսիվ կեցվածք ցուցաբերող Ադրբեջանին և նորանոր վտանգներ է ստեղծում Արցախի

համար¹⁰:

Հայ Դատի հանձնախմբի անդամները բազմիցս հանդիպել են Արցախի Հանրապետության ղեկավար շրջանակների հետ, ինչից հետևում է, որ իր երկարամյա գործունեության ընթացքում այն իրապես դարձել է ազդեցիկ կառույց, որի դերն ու նշանակությունը ընդունում են ոչ միայն Սփյուռքում, այլ նաև հայրենիքում:

2018 թվականի Հայաստանում ներքաղաքական իրավիճակի փոփոխությամբ պայմանավորված փոխվեց նաև Արցախի հիմախնդրի լուծմանը հասնելու ռազմավարությունը, իսկ 2020 թվականի 44-օրյա պատերազմը էլ ավելի անհասկանալի դարձրեց հակամարտության լուծման տրամաբանությունը:

Արցախյան հիմնախնդրի կարգավորումը և Արցախի Հանրապետության միջազգային ճանաչումը մշտապես եղել է լիբանանահայ «Ազդակ» օրաթերթի ուշադրության կենտրոնում:

Թերթն ակտիվորեն լուսաբանում է Հայ Դատի հանձնախմբի գործունեությունը, որի վերաբերյալ չի բավարարվում սոսկ տեղեկություններ տրամադրելով, այլ պարբերաբար արտահայտում է իր կարծիքն ու վերաբերմունքը հանձնախմբի նախաձեռնությունների կապակցությամբ: Օրաթերթը ծավալուն և բազմակողմանի հրապարակումներում լուսաբանում է հանձնախմբի գործունեությունը՝ կարևորելով այն որպես հայ ժողովրդի միասնական շահերը արտահայտող կառույց, որը հետամուտ է Արցախի խնդրի արդարացի լուծմանը՝ ազգերի ինքնորոշման սկզբունքի շրջանակներում:

¹⁰ «Ազդակ», 2017, 26 օգոստոսի, № 139, էջ 1, 3:

Elen Sharoyan, *Vanadzor State University after H. Tumanyan, applicant*, Echoes of the activities of the Armenian National Committee of America towards the settlement of the Artsakh issue in the Beirut newspaper “Azdak”

There are several dozen structures of the Armenian National Committee in the Armenian Diaspora, among which the Armenian National Committee of America stands out for its activity and influence. One of the main activities of the latter is to promote the settlement of the Nagorno-Karabakh conflict.

The settlement of the Karabakh problem and the international recognition of the Republic of Artsakh have always been the focus of attention of the Armenian newspaper Azdak.

The newspaper professes national ideology and wages a selfless struggle from the standpoint of Armenian nationality and Armenian demands.

The contemporary newspaper publications mainly concern the Republic of Armenia, Artsakh, the Diaspora, the Armenian community of Lebanon and the activities of the ARF. Every year, Azdak also publishes its annual review issue, which covers the most important events that took place during the year, international transition, and also publishes analytical articles.

Azdak actively covers the activities of the Armenian National Committee, which is not limited to providing information, but regularly expresses its opinion and attitude towards the committee's initiatives. The newspaper covers the activities of the committee in extensive and diverse publications, emphasizing it as a structure expressing the common interests of the Armenian people, seeking a fair solution to the Karabakh problem within the framework of the principle of self-determination of nations.